

GENETIVUS

1. GENETIVUS POSSESSIVUS (dzierzawczy)

Wyraża osobę lub rzecz, która coś posiada. Występuje jako:

a. Przydawka dopełniaczowa

- domus PATRIS = *dom* (czyj?) *OJCA*
- naves HOSTIUM = *okręty* (czyje?) *WROGÓW*
- fructus ARBORIS = *owoc* (czyj?) *DRZEWA*

b. Jako GENETIVUS AUCTORIS w sytuacji, gdy przedmiot lub dzieło jest przez kogoś wykonane

statua PHIDIAE = posąg (wykonany przez) FIDIASZA
carmina HORATII = wiersze (napisane przez) HORACEGO

c. Orzecznik przy czasownikach *esse, fieri* (w znaczeniu: *być, stać się czyjś własnością, należeć do kogoś*)

- Domus est PATRIS. = *Dom należy* (do kogo, czego?) *DO OJCA.*
- Templum sunt DEORUM. = *Świątynie należą* (do kogo, czego?) *DO BOGÓW.*

2. GENETIVUS AUCTORIS (sprawcy)

Oznacza autora lub sprawcę czegoś.

- carmina HORATII = *wiersze* (czyje?) *HORACEGO*
- statua PHIDIAE = *posąg* (czyj?) *FIDIASZA*

3. GENETIVUS QUALITATIS (jakości)

Wyraża czyjś przymiot lub jakość. Występuje ZAWSZE z **przydawką** (co najmniej 2 wyrazy).

a. Jako przydawka dopełniaczowa

puer MAGNI LABORIS = *chłopiec WIELKIEJ PRACY* (bardzo pracowity)
vir MAGNI INGENII = *mąż WIELKIEGO TALENTU* (bardzo utalentowany)
puer SEPTEM ANNORUM = *chłopiec SIEDMIOLETNI*
saxum MAGNI PONDERIS = *kamień WIELKIEJ WAGI* (bardzo ciężki)
puella PULCHRAE FACIEI = *dziewczyna o PIĘKNEJ TWARZY*
vir INGENTIS STATURAE = *mąż O OGROMNEJ POSTAWIE (OGROMNEJ POSTAWY)*

b. Jako orzecznik w połączeniu z *esse* (w znaczeniu: *mieć, posiadać, odznaczać się, składać się, wynosić, trwać*)

Xerxis classis MILLE DUCENTORUM NAVIUM LONGARUM fuit = *Flota Kserksesa składała się Z TYSIĄCĄ DWUSTU OKRĘTÓW*
Muri altitudo fuit PEDUM SEDECIM = *Wysokość muru wynosiła SZESNAŚCIE STÓP*
Bellum TRIGINTA ANNORUM fuit = *Wojna trwała SZESNAŚCIE LAT*

4. GENETIVUS SUBIECTIVUS (podmiotowy)

Wyraża osobę lub rzecz, od której pochodzi czynność, zwarta w rzeczowniku nadrzędnym.

- amor MATRIS = *miłość MATKI* (matka kocha)
- desiderium LIBERORUM = *tęsknota DZIECI* (dzieci tęsknią)
- iniuriae HOSTIUM = *krzywdy WROGÓW* (wyrządzone przez wrogów)
- odium HOMINUM = *nienawiść LUDZI* (ludzie nienawidzą)
- iniuria POPULI = *krzywda NARODU* (naród skrzywdził)

5. GENETIVUS OBIECTIVUS (dopełnieniowy, przedmiotowy)

Wyraża osobę lub rzecz, na którą przechodzi czynność zawarta w rzeczowniku nadrzędnym. Jest odwrotnością funkcji Genetivus subiectivus.

- cupiditas GLORIAE = *żądza SŁAWY* (ktoś pożąda sławy)
- desiderium PATRIAE = *tęsknota ZA OJCZYZNĄ* (ktoś tęskni za ojczyzną)
- odium HOMINUM = *nienawiść DO LUDZI* (ktoś nienawidzi ludzi)
- iniuria POPULI = *krzywda NARODU* (naród doznał krzywdy)

6. GENETIVUS PARTITIVUS (cząstkowy)

Oznacza część wyciąganą z całości. W Genetiwie stoi całość, z której wyciągamy część. Pojawia się zwykle w pluralis, ale zdarza się też w singularis.

- FRATRUM maior natu = *najmłodszy Z BRACI*
- quis VESTRUM? = *kto Z WAS?*
- nemo NOSTRUM = *nikt Z NAS*
- GALLORUM OMNIUM fortissimi sunt Belgae = *ZE WSZYSTKICH GALLÓW najdzielniejsi są Belgowie*
- haustus AQUAE = *łyk WODY* (z całej wody bierzemy łyk)

***UWAGA: Inny sposób wyrażenia tej samej treści: wyrażenie *ex* + Abl. (EX FRATRIBUS maior natu)**

7. GENETIVUS MEMORIAE (pamięciowy)

Występuje przy czasownikach:

- meminī – *pamiętam*
- obliviscor – *zapominam*
- reminiscor – *przypominam sobie*
- admoneo *aliquem alicuius rei* (de aliqua re) – *przypominam komuś coś (o czymś)*

- O, rex, memento ATHENIENSIVM! = *O, królu, pamiętaj O ATEŃCZYKACH!*
- OFFICIORUM TUORUM te admoneo = *Przypominam ci o TWOICH OBOWIĄZKACH.*
- Oblitus sum MISERIVM MEIVM = *Zapomniałem O MOICH NIESZCZĘŚCIACH.*

*UWAGA: czasowniki *memini*, *oblivisci*, *reminisci* mają podwójny rząd:

1) **Genetivus** (memoriae): pamiętam o..., zapomniałem o..., przypominam sobie o... (memini *PATRIS* = *pamiętam O OJCU*, oblivitus sum *PATRIS* = *zapomniałem o OJCU*; reminiscor *PATRIS* = *Przypominam sobie O OJCU*); 2) **Accusativus**: pamiętam kogoś, zapomniałem kogoś, przypominam sobie kogoś (memini *PATREM* = *pamiętam OJCA*, oblivitus sum *PATREM* = *zapomniałem ojca*, reminiscor *PATREM* = *przypominam sobie OJCA*)

8. GENETIVUS CRIMINIS (przewinienia)

Wyraża winę lub zbrodnię (albo uwolnienie od nich). Występuje przy czasownikach:

- accuso 1
- insimulo 1 = oskarżam
- arcesso 3
- reum facio 3
- coarguo 3 = dowodzę czegoś, przekonuję o czymś
- convinco 3
- damno 1 = skazuję za coś
- condemno 3
- absolvo 3 = uwalniam od czegoś
- libero 1

- Themistocles absens PRODITIONIS accusatus est = *Temistokles został zaocznie oskarżony O ZDRADĘ*
- Cicero Verrem AVARITIAE coarguit = *Cyceron dowiódł Werresowi CHCIVOŚCI*
- Servus CAEDIS damnatus est = *Niewolnik został skazany ZA MORDERSTWO*

9. GENETIVUS PRETII (ceny)

Wyraża cenę po czasownikach:

- aestimo 1
- facio 3 = szacuję, cenię
- habeo 2
- puto 1

sum = jestem wart, mam znaczenie, znaczę

fio = jestem oceniany, szacowany

Towarzyszą mu przymiotniki:

- magni = wiele, wysoko
- pluris = więcej, wyżej
- plurimi = najwięcej, najwyżej
- parvi = mało, nisko
- minoris = mniej, niżej
- minimi = najmniej, najniżej
- tanti = tak wysoko, tak drogo, tyle
- quanti = jak wysoko, ile
- nihili = nic, za nic

- QUANTI quisque amicos facit, TANTI fit ab amicis = *JAK WYSOKO ktoś ceni przyjaciół, TAK WYSOKO jest ceniony przez przyjaciół*
- MAGNI mihi erunt litterae tuae = *WIELE znaczyć będzie dla mnie twój list.*